

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.	Asiakirjan päivämäärä on:	09.04.2026
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.	Dokumentet är daterat:	09.04.2026
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.	The document is dated:	09.04.2026

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Sari Broman
Pvm / Datum / Date: 09.04.2026

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 09.04.2026

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Omavoima Oy
Vihtorinkatu 2
23800 LAITILA

Asia

Sähkömarkkinalain (588/2013) mukaisen toimitusvelvollisen sähkön vähittäismyyntituotteen hinnan kohtuullisuus ja julkisuus sekä hinnanmuutoksista ilmoittaminen

Asianosainen

Omavoima Oy (y-tunnus 2209312-1)

Perustelut

Asian käsittely

Energiavirastoon on 14.11.2022 saapunut tutkintapyyntö koskien Omavoima Oy:n (jäljempänä myös *asianosainen*) toimitusvelvollista sähkönmyyntituotetta. Energiavirasto on katsonut, että tutkintapyyntö koskee sähkön vähittäismyyjän sähkömarkkinalain (588/2013) mukaisia velvoitteita, vaikka tutkintapyyntöön tekijä on kohdistanut tutkintapyyntönsä myös jakeluverkonhaltijaan. Energiavirasto on saapuneen tutkintapyyntöön johdosta aloittanut tutkinnan koskien asianosaisen sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisen toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen hinnan kohtuullisuutta ajanjaksolla 1.1.2022–30.4.2023. Lisäksi Energiavirasto on tutkinut muun ohella toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen julkisuutta sekä 93 §:n 4 momentin mukaista sopimusehtojen muuttamisesta ilmoittamista.

Fingrid Datahub Oy on 1.9.2022 ja 4.4.2023 Energiaviraston pyynnöstä toimittanut asiassa tiedon kunkin jakeluverkonhaltijan vastuualueella toimivasta toimitusvelvollisesta sähkön vähittäismyyjästä. Asianosainen on näiden tietojen mukaan ollut toimitusvelvollinen sähkön vähittäismyyjä Valkeakosken Energia Oy:n, Leppäkosken Sähkö Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n ja Vakka-Suomen Voima Oy:n vastuualueilla. Valkeakosken Energia Oy on 1.3.2023 toimittanut Energiaviraston pyynnöstä lausunnon asiassa ja 18.4.2023 täydennyksen lausuntoon. Leppäkosken Sähkö Oy on 1.3.2023 toimittanut Energiaviraston pyynnöstä lausunnon asiassa. Rauman Energia Sähköverkko Oy on 10.3.2023 toimittanut Energiaviraston pyynnöstä lausunnon asiassa ja 15.3.2023 täydennyksen lausuntoon. Vakka-Suomen Voima Oy on 15.3.2023 toimittanut Energiavirasto pyynnöstä lausunnon asiassa ja 16.3.2023 täydennyksen lausuntoon.

Energiavirasto on pyytänyt asianosaista ilmoittamaan sellaiset sähkönmyyntituotteet, joita asianosainen on tarjonnut toimitusvelvollisuustuotteina edellä mainitun

tarkastelujakson aikana sekä sellaiset kyseistä ajankohtaa ennen tarjotut toimitusvelvollisuustuotteet, joille on vielä kyseisen tarkastelujakson aikana ollut voimassa olevia sopimuksia.

Energiavirasto on pyytänyt asianosaiselta selvitystä ennen kaikkea edellä mainittujen tuotteiden hinnoittelusta, hinta- ja muiden myyntiehtojen julkisuudesta sekä hinta- ja myyntiehtojen ilmoittamisesta Energiavirastolle. Lisäksi Energiavirasto on muun ohella pyytänyt asianosaiselta selvitystä koskien hinnanmuutosilmoitusta.

Energiavirasto on varannut asianosaiselle mahdollisuuden lausua asiassa sekä esittää muuta tarpeelliseksi katsomaansa selvitystä. Asianosainen on 17.3.2023 toimitannut Energiaviraston pyynnöstä selvityksen ja 14.6.2023, 11.10.2024 ja 27.5.2025 lisäselvitykset asiassa.

Johtopäätökset

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Energiavirasto toteaa, että 8.4.2025 voimaan tulleella lailla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta (136/2025) on muutettu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 9 §:ää. Asia koskee toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen hinnan kohtuullisuutta ja julkisuutta ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023, joten Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava lainmuutoksen (136/2025) voimaan tullessa voimassa ollutta sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ää. Tässä päätöksessä viittauksilla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ään tarkoitetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ää sellaisena kuin se oli sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (136/2025) voimaantullessa.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on velvoitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalain muuttamisesta annettu laki (497/2023)

Energiavirasto toteaa, että viraston toimivalta sen valvoessa sähkömarkkinalain toimitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista on jälkikäteinen, jolloin arvioitaessa lainsäädännön noudattamista on asiaa tarkasteltava suhteessa tutkitavan menettelyn ajankohtana voimassa olleeseen lainsäädäntöön.

Energiavirasto toteaa, että 1.6.2023 voimaan tulleella lailla sähkömarkkinalain muuttamisesta (497/2023) on muutettu sähkömarkkinalain (588/2013) 67, 68 ja 93 §:ää. Tutkintapyyntö on saapunut Energiavirastoon 14.11.2022. Siinä on pyydetty Energiavirastoa tutkimaan asianosaisen toimitusvelvollista sähkön vähittäismyyntihinnon hinnoittelua. Lisäksi Energiavirasto on oma-aloitteisesti tutkinut sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaista julkisuusvelvoitetta, 68 §:n mukaista vähittäismyyntihinnon myyntiehtojen ilmoittamista Energiavirastolle sekä 93 §:n mukaista sopimusehtojen muuttamisesta ilmoittamista. Energiavirasto on päättänyt tutkia asianosaisen edellä mainittujen sähkömarkkinalaista tulevien velvoitteiden noudattamista ajalla 1.1.2022 – 30.4.2023. Siten tämä päätös koskee asianosaisen menettelyä ajalta ennen 1.6.2023 tapahtunutta lainmuutosta.

Näin ollen Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava tutkittavana olleen asianosaisen menettelyn ajankohtana voimassa olleita sähkömarkkinalain 67, 68 ja 93 §:n säännöksiä. Tämän perusteella tässä päätöksessä viittauksilla sähkömarkkinalain 67, 68 ja 93 §:ään tarkoitetaan sähkömarkkinalain 67, 68 ja 93 §:ää sellaisenaan kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta (497/2023) annetun lain voimaantullessa.

Sovellettava Energiaviraston määräys

Energiavirasto toteaa, että 17.7.2023 voimaantulleella Energiaviraston määräyksellä sähkön vähittäismyyntihinnon sähkön vähittäismyyntihintojen ja -ehtojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 2495/000002/2022 on kumottu Energiaviraston 4.3.2014 antama Energiaviraston määräys sähkön vähittäismyyntihinnon sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 122/002/2014.

Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava tutkittavana olevan asianosaisen menettelyn ajankohtana voimassa ollutta Energiaviraston antamaa määräystä sähkön vähittäismyyntihinnon sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 122/002/2014.

Energiaviraston sähkömarkkinalain mukainen ratkaisukäytäntö ennen 28.6.2023

Sähkömarkkinakeskus (nyk. Energiavirasto) on 23.2.2000 antamallaan päätöksellä (dnro 108/423/99) määritellyt silloin voimassa olleen sähkömarkkinalain 21 §:n ja 22 §:n tarkoittaman toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan sähkön vähittäismyyntituotteen tunnusmerkit. Päätöksessä Sähkömarkkinakeskus katsoi tällaisen vähittäismyyntituotteen tunnusmerkkien täyttyvän, jos:

- 1) tuotteen hinnat ovat julkisia ja eri maksujen voimassa olevat yksikköhinnat on esitetty myyjän julkisessa painetussa hinnastossa,

- 2) myyjän kaikkien samalla tuotteella olevien asiakkaiden laskutus perustuu samoihin yksikköhintoihin ja jos yksikköhinnat muuttuvat, ne muuttuvat samanaikaisesti kaikilla kyseisellä tuotteella olevilla asiakkaila,
- 3) hinnastossa olevat toimitusvelvollisuustuotteet ovat pääsääntöisesti vapaavalintaisia kaikille kyseisellä alueella oleville asiakkaille ja
- 4) tuotteeseen tehdään pääsääntöisesti vain toistaiseksi voimassa olevia sähkönmyyntisopimuksia.

Energiamarkkinaviraston (nyk. Energiavirasto) 29.4.2002 antamassa lausunnossa (dnro 290/631/2001) on käsitelty markkinahintaista sähkönmyyntituotetta – mahdollisuutta tarjota toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille tuotetta, jossa sähkön myyntihinta on sidottu sähköpörssin hintaan. Lausunnossa Energiamarkkinavirasto katsoi ottaen huomioon Sähkömarkkinakeskuksen 23.2.2000 antamassa päätöksessä määritellyt toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan sähkön vähittäismyyntituotteen tunnusmerkit, että toimitusvelvollisuuden piirissä sähkön vähittäismyyjä voi tarjota muuttuvahintaisen pörssihintaan sidotun sähkönmyyntituotteen julkaisemalla painetun version voimassa olevista hinnoista jokaista uutta alkavaa hintajaksoa varten. Energiamarkkinavirasto katsoi myös, että asiakkaan valinnan mahdollisuuksia ei voida rajoittaa kilpailun piiristä toimitusvelvollisuuden piiriin palatessakaan ainoastaan muuttuvahintaisiin sähkönmyyntituotteisiin. Lausunnossa on otettu kantaa myös sellaisiin tilanteisiin, että sähkön markkinahintojen noustessa kilpailluilla markkinoilla olevat suurehkot asiakkaat haluavat yllättäen palata takaisin toimitusvelvollisuuden piiriin, mikä saattaa aiheuttaa merkittäviä ongelmia toimitusvelvollisen sähkönmyyjän riskienhallintaan.

Samasta asiasta on lausuttu myös Energia-alan Keskusliitto Finergyille 15.11.2002 annetussa lausunnossa (dnro 119/441/2002), jossa on todettu mm. "Energiamarkkinavirasto toteaa edelleen, että toimitusvelvollinen sähkön vähittäismyyjä voi tarjota ns. perinteisten sähkön vähittäismyyntituotteiden rinnalla myös muuttuvahintaisia pörssihintaan sidottuja ns. markkinasähkötuotteita."

Energiavirasto toteaa, että edellä mainitut päätös ja lausunnot on annettu jo 2000-luvun alussa, jonka jälkeen sähkömarkkinalaki on muuttunut tietyin osin. Esimerkiksi toimitusvelvollisuuden piirissä olevien asiakkaiden määritelmä on voimassa olevan sähkömarkkinalain mukaan nyt rajatumpi kuin aiemmin. Lisäksi 29.4.2002 annetun lausunnon jälkeen tilanne on muuttunut siten, että osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevan muuttuvahintaisen pörssihintaan sidotun tuotteen osalta riittää laskentakaavan ilmoittaminen etukäteen. Lisäksi 15.11.2002 annetussa lausunnossa ei ole otettu kantaa siihen, voiko muuttuvahintainen pörssihintaan sidottu tuote olla ainoa toimitusvelvollisuustuote.

Energiaviraston päätös dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023

Energiavirasto on 28.6.2023 antamassaan päätöksessä (dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023) muuttanut 23.2.2000 annetussa päätöksessä (dnro 108/423/99) mainittuja toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan vähittäismyyntituotteen tunnusmerkkejä kohtien 1 ja 4 osalta. Päätöksen mukaan 1 kohdan painetun hinnaston vaatimusta toimitusvelvollisen tuotteen tunnusmerkkinä ei ole enää ollut tarkoituksenmukaista edellyttää, sen sijaan riittää, että yhtiöllä on

julkaistuna tuotteen hinnat ja ehdot keskeisissä asiakaskanavissa, kuten verkkosivuilla ja asiakaspalvelussa. Kohdasta 4 on poistettu sana "pääsääntöisesti". Muilta osin tunnusmerkit ovat pysyneet muuttumattomina. Energiavirasto katsoo siten toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan vähittäismyyntituotteen tunnusmerkkien täyttyvän, jos:

- 1) tuotteen hinnat ja ehdot ovat julkisia ja voimassa olevat hinnat ja ehdot on vapaasti saatavilla ja esitetty myyjän eri asiakaspalvelukanavissa,
- 2) myyjän kaikkien samalla tuotteella olevien asiakkaiden laskutus perustuu samoihin yksikköhintoihin ja jos yksikköhinnat muuttuvat, ne muuttuvat samanaikaisesti kaikilla kyseisellä tuotteella olevilla asiakkailta,
- 3) hinnastossa olevat toimitusvelvollisuustuotteet ovat pääsääntöisesti vapaavilintaisia kaikille kyseisellä alueella oleville asiakkaille ja
- 4) tuotteeseen tehdään vain toistaiseksi voimassa olevia sähkönmyyntisopimuksia.

Lisäksi Energiavirasto toteaa, että 28.6.2023 annettu päätös (dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023) on ensimmäisen päätös koskien sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentissa säädettyä kohtuullista hintaa.

Energiaviraston aiempi maakaasumarkkinalain mukainen ratkaisukäytäntö

Energiavirasto toteaa, että maakaasun vähittäismyyjän toimitusvelvollisuudesta säädetään maakaasumarkkinalain (587/2017) 44 §:ssä. Aiemmin voimassa olleen maakaasumarkkinalain (508/2000) 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan maakaasuverkossa määräävässä markkina-asemassa olevan maakaasun myyjän on toimitettava maakaasua kohtuulliseen hintaan verkkoon liittyneen asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä vaihtoehtoja maakaasun hankkimiseksi maakaasuverkon kautta (toimitusvelvollisuus).

Energiavirasto on soveltanut sittemmin kumotun maakaasumarkkinalain 4 luvun 1 §:ää antamissaan ratkaisuissaan 22.12.2017 (dnro 887/520/2010) ja 28.12.2017 (dnro 349/420/2012). Energiaviraston päätökset koskivat toimitusvelvollisen maakaasun vähittäismyyjän hinnoittelun kohtuullisuutta vuosina 2014–2016. Kohtuullisuutta arvioitiin päätöksissä vuosien 2014–2016 maakaasun myyntiliiketoiminnan keskimääräisen liikevoittoprosentin perusteella. Päätöksissä Energiavirasto katsoi, että 3,5 %:n liikevoittoa on pidettävä toimitusvelvollisen maakaasun vähittäismyyjän veloittaman hinnan kohtuullisuuden ylärajana.

Energiavirasto toteaa, että Suomessa maakaasumarkkinat ja sähkömarkkinat eroavat toisistaan. Edellä mainitut Energiaviraston päätökset maakaasun vähittäismyyntin toimitusvelvollisuushinnan kohtuullisuuden arvioinnista on annettu ennen maakaasumarkkinoiden avaamista kilpailulle 1.1.2020, jolloin maakaasuverkonhaltijoilla oli velvollisuus tarjota maakaasun siirtopalveluja maakaasun käyttäjille ja jälleenmyyjille, jotka kuluttavat tai myyvät maakaasua vähintään viisi miljoonaa kuutiometriä vuodessa ja jotka lisäksi kuuluvat etäluettavan maakaasunmittauksen piiriin. Kyseiset tuolloin voimassa olleet maakaasumarkkinalain säännökset antoivat ainoastaan vaatimukset täyttävälle asiakkaille mahdollisuuden käydä keskenään maakaasukauppaa tukkumyyjältä ostetulla maakaasulla ns. jälkimarkkinoilla.

Päätökset näin ollen liittyvät tilanteeseen, jossa maakaasun jakeluverkon toiminta-alueella sijaitsevat toimitusvelvollisuuden piirissä olevat loppukäyttäjät pystyvät käytännössä ostamaan maakaasua ainoastaan toimitusvelvolliselta maakaasun vähittäismyyjältä.

Maakaasumarkkinoiden avaamisen jälkeenkin maakaasumarkkinoilla on ollut huomattavasti vähemmän vähittäismyyjiä kuin sähkön vähittäismarkkinoilla. Maakaasumarkkinoiden avautumisesta huolimatta useilla alueilla Suomessa maakaasua toimittaa vain yksi yritys, eli loppukäyttäjillä ei käytännössä ole mahdollisuutta kilpailuttaa sopimustaan. Nykyisen maakaasumarkkinalain 16 §:n mukaan maakaasuverkonhaltijaa koskevan siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän tai jaeltavan maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittausta on etäluentajärjestelmän piirissä. Siten maakaasun toimittajan vaihtaminen edellyttää loppukäyttäjältä etäluettavaa mittausta. Suomessa maakaasumarkkinalainsäädäntöön ei ole asetettu jakeluverkonhaltijoille velvoitetta asentaa etäluettavia mittalaitteita kaikille kaasun loppukäyttäjille ja mittalaitteiden asennus vaihtelee jakeluverkoittain. Siten useille maakaasun loppukäyttäjille tosiasialliset mahdollisuudet maakaasun toimittajan vaihtamiseksi ja vaihtoehdot toiseksi maakaasun toimittajaksi ovat rajalliset. Sähkön loppukäyttäjien osalta vastaavaa tietynlaiseen mittaukseen liittyvää edellytystä sähkön toimittajan vaihtamiseksi lainsäädäntö ei aseta, ja lisäksi sähkön loppukäyttäjien on kaikkialla Suomessa mahdollista ostaa sähköä useammalta eri vähittäismyyjältä.

Energiavirasto toteaa, että viraston aiemmat maakaasun toimitusvelvollista myyntihinnan kohtuullisuutta koskevat päätökset on tehty tilanteessa, jossa maakaasun vähittäismarkkinat ovat poikenneet merkittävästi nykyisistä sähkön vähittäismarkkinoista kilpailun avaamiseen ja markkinarakenteen osalta. Maakaasua koskevat päätökset on tehty tilanteessa, jossa jakeluverkoissa olevat maakaasun loppukäyttäjät eivät ole voineet kilpailuttaa kaasun toimittajaa ja jossa maakaasun vähittäismyyjän maakaasun myynti loppukäyttäjille on ollut toimitusvelvollista myyntiä. Näin ollen Energiavirasto katsoo, että aiemmin mainittua Energiaviraston maakaasun toimitusvelvollisen myyntihinnan kohtuullisuutta koskevissa päätöksissä käytettyä arviointimenetelmää ei voida soveltaa sähkömarkkinalain 67 §:ää tulkittaessa.

Toimitusvelvollisuus

Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella, on toimitettava vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa (toimitusvelvollisuus). Jos jakeluverkonhaltijan vastuualueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, on toimitusvelvollisuus sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta sähköstä on kyseisellä vastuualueella suurin.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei

saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sähkön vähittäismyyjällä katsotaan olevan huomattava markkinavoima kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan kyseisellä alueella sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista ja muista toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista sähkökäyttäjistä. Säännöksessä tarkoitettu huomattava markkinavoima poikkeaa kyseisen hallituksen esityksen mukaan kilpailulaissa tarkoitettua määrävästä markkina-asemasta siinä, ettei huomattavan markkinavoiman yrityksen aseman tarvitse olla kyseisellä alueella toiminnassaan samassa määrin riippumaton kilpailijoistaan tai asiakkaistaan kuin määrävän markkina-aseman yritys olisi.

Edellä mainitun hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan toimitusvelvollisuus on sähkön vähittäismyyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien sähkökäyttäjien osalta on vastuualueella suurin, jos vastuualueella ei ole osoitettavissa huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjää. Säännös on sähkömarkkinadirektiivin yleispalveluvelvoitteen täyttämiseksi välttämätön sen tilanteen varalta, että jollain vastuualueella ei olisi osoitettavissa huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjää.

Sähkömarkkinalain (386/1995) alkuperäisen 1.5.1995 alkaen voimassa olleen toimitusvelvollisuutta koskevan 21 §:n 1 momentin mukaan määrävässä markkina-asemassa olevan sähkön vähittäismyyjän on toimitettava sähköä kohtuulliseen hintaan asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä sähkönhankintamahdollisuuksia sähköverkon kautta (toimitusvelvollisuus). Kyseistä lainkohtaa muutettiin lailla sähkömarkkinalain muuttamisesta (466/1999), minkä jälkeen 1.9.1999 lähtien toimitusvelvollisuudesta säädettiin sähkömarkkinalain 21 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan määrävässä markkina-asemassa jakeluverkonhaltijan vastuualueella olevan sähkön vähittäismyyjän on toimitettava sähköä kohtuulliseen hintaan asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä sähkönhankintamahdollisuuksia sähköverkon kautta (toimitusvelvollisuus).

Kumotun sähkömarkkinalain (386/1995) säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 138/1994 vp.) todetaan toimitusvelvollisuuden osalta, että vähittäismyyjällä, joka yleisesti markkinoi tietyllä alueella sähköä asiakkaille, joilla ei ole yleensä mahdollisuutta ostaa sähköä muilta myyjiltä, on velvollisuus toimittaa sähköä näille sähkökäyttäjille (toimitusvelvollisuus). Kyse on siis myyntivelvollisuudesta. Myyjä on tällöin yleensä monopoliasemassa tai vähintäänkin kilpailunrajoituksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitettulla tavalla määrävässä markkina-asemassa kyseisen kuluttajaryhmän kannalta. Sähkön hinnan on oltava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille kohtuullista, eli sähkön hinnan tulee vastata mahdollisimman pitkälle näiden kuluttajien aiheuttamia kustannuksia. Kilpailun piirissä olevien asiakkaiden osalta vähittäismyyjällä olisi oikeus tapauskohtaiseen hinnoitteluun. Vähittäismyyjän hinnoittelun tulee kuitenkin olla sillä tavalla kustannusvastaavaa, ettei niiden asiakkaiden hinnoilla, joiden suhteen

myyjä on määrävässä markkina-asemassa, tueta kilpailun piirissä olevia sähköasiakkaita.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisuudesta säädettiin ensimmäisen kerran 1.6.1995 voimaantulleen sähkömarkkinalain 21 §:ssä. Ensimmäiset toimitusvelvollisuuden piirissä olevat sähkömyyntituotteet tulivat siten markkinoille jo vuonna 1995. Sähkön vähittäismarkkinat ovat kehittyneet ja muuttuneet merkittävästi kuluneen yli 25 vuoden aikana, kun kilpailu markkinoilla on lisääntynyt niin, että nykyään käytännössä kaikilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevilla loppukäyttäjillä on tarjolla useita kilpailevia sähkömyyntisopimuksia ja siten halutessaan mahdollisuus hankkia sähkömyyntisopimus myös kilpailuilta sähkön vähittäismarkkinoilta. Myös esimerkiksi vaihtuvahintaiset pörssihintaan sidotut sähkömyyntisopimukset, joita ei vielä vuonna 1995 ollut lainkaan markkinoilla, ovat yleistyneet.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä voi lähtökohtaisesti itse määrittää, minkä tuotteen tai mitkä tuotteet se katsoo toimitusvelvollisiksi sähkön myyntituotteiksi, joita myyjä tarjoaa uusina sähkömyyntisopimuksina toimitusvelvollisuuden piirissä asiakkaille sen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jossa myyjällä on toimitusvelvollisuus (toimitusvelvollisuustuotteet). Edelleen Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisella sähkön vähittäismyyjällä voi olla tarjolla toimitusvelvollisuustuotteiden rinnalla myös muita vähittäismyyntituotteita, joita se tarjoaa myös toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille.

Mikäli myyjällä on tarjolla useampi toimitusvelvollisuustuote, niin kyseisissä tuotteissa ei saa olla perusteettomia rajoituksia tai ehtoja, jotka rajaavat samankaltaisten toimitusvelvollisuuden piirissä olevien asiakkaiden valinnan mahdollisuuksia. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisuustuotteiden tulee olla kaikkien kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella olevien toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien vapaasti valittavissa.

Toimitusvelvollisen myyjän määrittäminen

Energiavirasto toteaa, että asiassa on ensiksi selvitettävä, onko, ja millä jakeluverkonhaltijan verkkoalueella asianosaisella on toimitusvelvollisuus. Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisuus on sillä myyjällä, jolla on jakeluverkonhaltijan verkkoalueella huomattava markkinavoima tai, jos tällaista myyjää ei ole, sillä myyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinanosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta sähköstä on kyseisellä vastuualueella suurin.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalainsäädännön perusteella kullakin jakeluverkonhaltijan vastuualueella on toimitusvelvollisuus kerrallaan ainoastaan yhdellä sähkön vähittäismyyjällä. Lisäksi samalla vähittäismyyjällä voi olla toimitusvelvollisuus yhden tai useamman jakeluverkonhaltijan vastuualueella tai kyseisellä vähittäismyyjällä ei ole toimitusvelvollisuutta minkään jakeluverkonhaltijan vastuualueella.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sähkön vähittäismyyjällä katsotaan olevan huomattava markkinavoima kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jos sillä

markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan kyseisellä alueella sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista ja muista toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista sähkönkäyttäjistä. Säännöksessä tarkoitettu huomattava markkinavoima poikkeaa kyseisen hallituksen esityksen mukaan kilpailulaissa tarkoitettua määräävästä markkina-asemasta siinä, ettei huomattavan markkinavoiman yrityksen aseman tarvitse olla kyseisellä alueella toiminnassaan samassa määrin riippumaton kilpailijoistaan tai asiakkaistaan kuin määräävän markkina-aseman yritys olisi.

Energiavirasto toteaa, että hallituksen esitys tai muut lain esityöt eivät tarkemmin määrittele, millä kriteereillä huomattavaa markkinavoimaa tulisi tässä yhteydessä arvioida. Energiavirasto katsoo, että asiassa voidaan siten ottaa huomioon muiden toimialojen huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat ohjeistukset. Muun muassa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 52 §:ssä on säädetty, että Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Säännöksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat. Euroopan komissio on antanut tiedonannon (2018/C 159/01) suuntaviivat markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arvioimista varten sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevassa EU:n sääntelyjärjestelmässä.

Komission suuntaviivojen kohdan 54 mukaan yrityksen markkinavoimaa arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon yrityksen markkinaosuus ja sen kilpailijat sekä mahdollisten kilpailijoiden keskipitkällä aikavälillä aiheuttama paine. Markkinaosuudet voivat antaa kansallisille sääntelyviranomaisille alustavan käsityksen markkinoiden rakenteesta ja markkinoilla toimivien operaattoreiden suhteellisesta merkityksestä. Edelleen komission suuntaviivojen kohdan 55 mukaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erittäin suuri markkinaosuus – yli 50 prosenttia – joka yrityksellä on ollut jo pidemmän aikaa, on jo sellaisenaan osoitus määräävän aseman olemassaolosta, ellei ole kyse poikkeuksellisista olosuhteista. Suuntaviivojen kohdan 57 mukaan, jos markkinaosuus on suuri mutta alle 50 prosentin kynnyksarvon, huomattavan markkinavoiman arvioinnissa olisi käytettävä markkinoiden muita keskeisiä rakenteellisia ominaispiirteitä.

Suuntaviivojen kohdassa 58 on esitetty, että muun muassa seuraavia kriteerejä voidaan käyttää mitattaessa yrityksen markkinavoimaa, jonka turvin se voisi toimia huomattavassa määrin kilpailijoistaan, asiakkaista ja kuluttajista riippumattomasti:

- markkinoille pääsyn esteet,
- laajentumisen esteet.
- yrityksen absoluuttinen ja suhteellinen koko,
- vaikeasti toisinnettavan infrastruktuurin hallinta,
- tekninen ja kaupallinen etulyöntiasema tai paremmuus,
- tasapainottavan neuvotteluvoiman puuttuminen tai heikkous,

- helppo tai etuoikeutettu mahdollisuus hyödyntää pääomamarkkinoita ja rahoituslähteitä,
- tuotteiden/palveluiden monipuolisuus (esimerkiksi tuote- tai palveluyhdistelmät),
- mittakaavaedut,
- tuotevarioinnin edut,
- suorat tai epäsuorat verkostovaikutukset,
- vertikaalinen integraatio,
- pitkälle kehittynyt jakelu- ja myyntiverkosto,
- pitkäaikaisten ja kestävien käyttöoikeussopimusten tekeminen,
- sellaisten sopimussuhteiden solmiminen muiden markkinatoimijoiden kanssa, jotka voivat johtaa markkinoiden sulkeutumiseen,
- potentiaalisen kilpailun puuttuminen.

Edelleen suuntaviivojen kohdan 58 mukaan minkään kohdassa esitetyn kriteerin täyttyminen ei välttämättä yksinään riitä perusteeksi huomattavan markkinavoiman toteamiselle. Tällaisen toteamuksen on perustuttava eri tekijöiden yhdistelmään.

Energiaviraston 1.9.2022 ja 4.4.2023 Fingrid Datahub Oy:ltä saamien tietojen mukaan asianosainen on toiminut sähkön toimitusvelvollisena vähittäismyyjänä Valkeakosken Energia Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n, Vakka-Suomen Voima Oy:n ja Leppäkosken Sähkö Oy:n alueella.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:ää sovellettaessa tarkasteltava markkina on rajattava siten, että se koskee sähkön vähittäismyyntiä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille Valkeakosken Energia Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n, Vakka-Suomen Voima Oy:n ja Leppäkosken Sähkö Oy:n alueella. Tarkasteltavana kysymyksenä on tällöin, onko millään sähkön vähittäismyyjällä todettavissa huomattavaa markkinavoimaa sähkön vähittäismyyntissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella. Energiavirasto on huomattavaa markkinavoimaa arvioidessaan ottanut huomioon edellä mainitun komission tiedoksiannon.

Energiavirasto toteaa, että komission suuntaviivojen kohdan 55 mukaan yli 50 prosentin markkinaosuutta, joka yrityksellä on ollut jo pidemmän aikaa, voidaan sellaisenaan pitää osoituksena määräävän ja näin ollen myös huomattavan markkina-aseman olemassaolosta.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisen jakeluverkonhaltijan vastuualueen toimitusvelvollisen vähittäismyyjän määrittelemiseksi Energiavirasto on pyytänyt Valkeakosken Energia Oy:ltä, Rauman Energia Sähköverkko Oy:ltä, Vakka-Suomen Voima Oy:ltä ja Leppäkosken Sähkö Oy:ltä lausunnon. Energiavirasto on pyytänyt jakeluverkonhaltijoita ilmoittamaan, mikä sähkön vähittäismyyjä

toimittaa kyseisellä vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa. Lisäksi Energiavirasto on pyytänyt ilmoittamaan, kuinka suuren prosenttiosuuden kyseinen myynti muodostaa kaikesta vastuualueen kyseiselle asiakasryhmälle toimitetusta sähköstä. Edellä mainitut tiedot on pyydetty toimittamaan kyseisen vastuualueen 3–5 suurimman vähittäismyyjän osalta eriteltynä.

Valkeakosken Energia Oy on 1.3.2023 Energiavirastoon saapuneessa lausunnossaan ja 18.4.2023 saapuneessa lausunnon täydennyksessä ilmoittanut, että sen vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa Oma-voima Oy. Jakeluverkonhaltija on lisäksi lausunnossaan ilmoittanut vähittäismyyjien markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle.

Valkeakosken Energia Oy:n Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisen markkinaosuus mainitussa asiakasryhmässä kyseisellä jakeluverkkoalueella on yli 50 prosenttia, siinä missä markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus on selvästi asianosaisen markkinaosuutta pienempi.

Asianosaisen on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä Valkeakosken Energia Oy:n vastuualueella.

Rauman Energia Sähköverkko Oy on 10.3.2023 Energiavirastoon saapuneessa lausunnossaan ja 15.3.2023 saapuneessa lausunnon täydennyksessään ilmoittanut, että sen vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa asianosainen. Jakeluverkonhaltija on lisäksi lausunnossaan ilmoittanut vähittäismyyjien markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle.

Rauman Energia Sähköverkko Oy:n Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisen markkinaosuus mainitussa asiakasryhmässä kyseisellä jakeluverkkoalueella on yli 50 prosenttia, siinä missä markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus on selvästi asianosaisen markkinaosuutta pienempi.

Asianosainen on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä Rauman Energia Sähköverkko Oy:n vastuualueella.

Vakka-Suomen Voima Oy on 15.3.2023 Energiavirastoon saapuneessa lausunnossaan ja 16.3.2023 saapuneessa lausunnon täydennyksessään ilmoittanut, että sen vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa asianosainen. Jakeluverkonhaltija on lisäksi lausunnossaan ilmoittanut vähittäismyyjien markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle.

Vakka-Suomen Voima Oy:n Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisen markkinaosuus mainitussa asiakasryhmässä kyseisellä

jakeluverkkoalueella on yli 50 prosenttia, siinä missä markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus on selvästi asianosaisen markkinaosuutta pienempi.

Asianosainen on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä Vakka-Suomen Voima Oy:n vastuualueella.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Energiavirasto katsoo, että asianosaisella on huomattava markkinavoima Valkeakosken Energia Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n ja Vakka-Suomen Voima Oy:n vastuualueilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien osalta. Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy:llä on näin ollen toimitusvelvollisuus Valkeakosken Energia Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n ja Vakka-Suomen Voima Oy:n vastuualueilla. Toimitusvelvollisena vähittäismyyjänä asianosaisella on Valkeakosken Energia Oy:n, Rauman Energia Sähköverkko Oy:n ja Vakka-Suomen Voima Oy:n vastuualueilla velvollisuus tehdä sähkönmyyntisopimus toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien kuluttajien ja loppukäyttäjien kanssa ja toimittaa heille sähköä sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisesti.

Leppäkosken Sähkö Oy on 1.3.2023 Energiavirastoon saapuneessa lausunnossaan ilmoittanut, että sen vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkailla ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa asianosainen. Jakeluverkonhaltija on lisäksi lausunnossaan ilmoittanut vähittäismyyjien markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle. Leppäkosken Sähkö Oy:n Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisen markkinaosuus mainitussa asiakasryhmässä kyseisellä jakeluverkkoalueella on suurin, mutta ei kuitenkaan ylitä 50 prosenttia, siinä missä alueen markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus on selvästi pienempi.

Leppäkosken Sähkö Oy:n toimittaman lausunnon perusteella yhdelläkään vähittäismyyjällä ei ole yli 50 prosentin markkinaosuutta sähkön vähittäismyynnissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella. Leppäkosken Sähkö Oy:n ilmoittamien markkinaosuuksiltaan suurimpien vähittäismyyjien markkinaosuudet jäävät selvästi alle tämän tason, mikä jo itsessään antaa Energiaviraston näkemyksen mukaan viitteitä siitä, ettei Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella olisi millään alueella toimivalla sähkön vähittäismyyjällä huomattavaa markkinavoimaa.

Energiavirasto on arvioinut sähkön vähittäismarkkinoiden rakenteellisia ominaispiirteitä komission suuntaviivojen mukaisten kriteerien perusteella.

Energiavirasto toteaa Suomen sähkön vähittäismarkkinoiden rakenteesta seuraavaa. Markkinoille pääsyyn ja laajentumiseen ei liity merkittäviä esteitä. Markkinalle tulo ei ole luvanvaraista, ja kaikilla toimijoilla on yhtäläinen mahdollisuus toimia kaikilla alueilla. Sähkön vähittäismarkkinalla ei myöskään ole mahdollisuutta hyötyä vaikeasti toisinnettavan infrastruktuurin hallinnasta tai saavuttaa merkittävää teknistä tai kaupallista etulyöntiasemaa, sillä kaikki sähkönmyyntituotteet ovat sellaisia, joita myös kilpailijat voivat teoriassa tarjota. Markkinalla ei ole tunnistettavissa merkittäviä suorita tai epäsuoria verkostovaikutuksia, joista vähittäismyyjät

voisivat hyötyä eikä toimijoilla ole mahdollisuutta solmia muiden markkinatoimijoiden kanssa sopimuksia, jotka voisivat johtaa markkinoiden sulkeutumiseen. Energiavirasto toteaa, että kansallinen sähkön vähittäismarkkina on hyvin kilpailullinen. Sähkömarkkinalainsäädäntö mahdollistaa asiakkaille sähkön vähittäismyyjän vaihtamisen varsin helposti, mikä edesauttaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille, toimijoiden laajentumista ja vähittäismyyjien välistä kilpailua.

Energiavirasto toteaa, että sähkön vähittäismarkkinalla yrityksille voi kuitenkin keskittyä markkinavoimaa muun muassa skaalaetujen, vertikaalisen integraation, pitkäaikaisten sopimusten solmimisen tai kuluttajien heikon aktiivisuuden myötä. Suuremmat yhtiöt pystyvät tarjoamaan laajempia lisäpalveluja sähkötuotteidensa yhteydessä. Lisäksi suurempi ja eriytyneempi asiakasmassa voi pienentää sähkön hankintaan liittyvää profiili- ja volyyimiriskiä, ja suurimmilla yhtiöillä voi olla parempi asema pääomamarkkinoiden ja rahoituslähteiden hyödyntämisessä. Nämä tekijät voivat mahdollistaa suurimmille yhtiöille sellaisten tuotteiden tarjoamisen, joka ei pienemmille yhtiöille ole kannattavaa. Suurimmat yhtiöt pystyvät myös panostamaan pieniä yhtiöitä enemmän markkinointiin ja tavoittamaan tätä kautta uusia asiakkaita. Vertikaalinen integraatio, jossa vähittäismyynti ja sähkön tuotanto-toimivat saman yhtiön sisällä, voi mahdollistaa vähittäismyyjälle sähkön myymisen markkinahintaa edullisemmalla hinnalla. Uusien toimijoiden pääsyä markkinoille voi myös haitata loppuasiakkaiden kanssa solmitut pitkät määräaikaisten sopimukset, tai loppuasiakkaiden heikko aktiivisuus sähköntoimittajansa kilpailuttamisessa.

Energiavirasto toteaa markkinavoimaa keskittävistä seikoista yleisesti seuraavaa. Suomessa toimii useita suuria sähkönmyyjiä, jotka toimivat suorassa kilpailussa toistensa kanssa, ja jotka pystyvät hyödyntämään samoja mahdollisia skaalaetuja. Lisäksi useilla alueilla toimii pienempiä sähkönmyyjiä, jotka ovat pystyneet säilyttämään markkinaosuutensa suurempien yhtiöiden mahdollisista skaalaeduista huolimatta. Suomen markkinalla yleisimmät sähkötuotteet ovat sellaisia, joita kaikki yhtiöt voivat tarjota. Markkinalle ei ole syntynyt merkittävässä määrin sellaisia tuoteryhmiä, joiden tarjoamiseen pienemmillä yhtiöillä ei olisi mahdollisuutta. Vaikka vertikaalisen integraation avulla yhtiöillä voi olla mahdollisuus myydä sähköä markkinahintaa alemmalla hinnalla ja kasvattaa näin markkinaosuuttaan, markkinalla ei toistaiseksi ole tunnistettavissa tilannetta, jossa yhtiö voisi myöhemmin hyötyä tästä nostamalla hintoja markkinatasoa korkeammalle. Yhtiöillä ei ole mahdollisuutta estää kilpailijoiden toimintaa markkinalla. Markkinoinnin osalta kaikilla yhtiöillä on yhtäläinen mahdollisuus ilmoittaa tuotteensa Energiaviraston ylläpitämään Sähkön hintavertailu -palveluun kuluttajien saataville. Sähkömarkkinalain 92 §:n 3 momentin perusteella kuluttaja-asiakas voi irtisanoa määräaikaisten sopimuksen kahden vuoden kuluttua samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Vuonna 2023 valtaosalla suomalaisista oli toistaiseksi voimassa oleva sopimus, jonka kuluttaja voi vaihtaa halutessaan kahden viikon varoitusajalla. Keskimäärin Suomessa sähkönmyyjää on vaihdettu vuoden 2022 aikana 16 %:ssa käyttöpaikkoja. Tämä vastaa Euroopan keskitasoa, eikä anna viitteitä siitä, että suomalaiset kuluttajat olisivat epäaktiivisia kilpailuttajia.

Energiavirasto on tarkastellut vähittäismarkkinan rakennetta myös Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella. Energiaviraston ylläpitämän Sähkön hintavertailu -palvelun tietojen perusteella tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana Leppäkosken Sähkö Oy:n alueella on toiminut kuukausittain 33-41 eri sähkön vähittäismyyjää, jotka ovat tarjonneet uusia sähkösopimuksia, Leppäkosken Sähkö Oy:n

vastuualueella oleville loppukäyttäjille. Koko maassa toimineiden vähittäismyyjien kuukausittainen määrä samana ajanjaksona oli 33–41. Lisäksi Energiaviraston raportoimien verkkoyhtiöiden teknisten tunnuslukujen perusteella Leppäkosken Sähkö Oy:n alueella vuoden 2022 aikana avoin toimittaja on vaihtunut noin 6 %:ssa alueen käyttöpaikoista. Tämä alittaa huomattavasti koko Suomen keskiarvon. Vaihtoaktiivisuus ei kuitenkaan ole niin alhainen, että sen perusteella voitaisiin yksinään sanoa, että vähittäismarkkinan tilanne Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella eroaisi vähittäismarkkinan tilanteesta Suomessa yleisesti. Alueella toimii useita vähittäismyyjiä, joista yhdelläkään ei ole yli 50 % markkinaosuutta. Tämän perusteella on katsottavissa, että Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella on kilpailua vähittäismyyjien välillä.

Energiavirasto katsoo, että asiassa saadut selvitykset ja Energiaviraston tarkastelu eivät anna viitteitä siitä, että sähkön vähittäismarkkinan tilanne Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella eroaisi vähittäismarkkinan tilanteesta Suomessa yleisesti. Edellä esitettyjen kriteerien perusteella Energiavirasto katsoo, ettei Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella ole todettavissa millään sähkön vähittäismyyjällä huomattavaa markkinavoimaa. Energiavirasto toteaa lisäksi, että laajemman alueellisen markkina-analyysin tekeminen huomattavan markkinavoiman arvioimiseksi olisi tarpeellista vain, jos edellä arvioidut markkinoiden ominaispiirteet antaisivat viitteitä siitä, että huomattava markkinavoima vastuualueella voisi olla jollain muulla yhtiöllä kuin sillä, joka on vastuualueen suurin sähkön vähittäismyyjä toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluville loppukäyttäjille toimitetun sähkön määrällä mitattuna. Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella on näin ollen määritettävä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille toimitetun sähkön määrällä mitattuna.

Leppäkosken Sähkö Oy:n Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisella on suurin markkinaosuus sähkön vähittäismyynnissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella. Asianosaisen markkinaosuus on selvästi suurempi kuin markkinaosuus mitatun seuraavaksi suurimman vähittäismyyjän markkinaosuus.

Asianosainen on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä Leppäkosken Sähkö Oy:n alueella.

Näin ollen Energiavirasto katsoo, että asianosaisella on toimitusvelvollisuus Leppäkosken Sähkö Oy:n vastuualueella.

Toimitusvelvollisuustuotteet

Energiavirasto toteaa, että asiassa on selvittävää, mitkä ovat asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteet, joita koskevat sähkömarkkina-alueissa säädetyt toimitusvelvollista vähittäismyyntiä ja toimitusvelvollisuussopimuksia koskevat velvoitteet.

Asianosainen on selvityksissään kertonut, että sen toimitusvelvollinen myyntituote on ollut nimeltään OMA Huoleton, jonka lisäksi sille on liiketoimintakaupasta 1.1.2022 johtuen siirtynyt Valkeakosken Energia Oy:n Julkinen -tuote ja Leppäkosken Energia Oy:n Ympäristö -tuote. Selvityksen mukaan helmikuussa 2022 näiden tuotteiden hinnoittelu on yhdenmukaistettu ja 1.5.2022 alkaen kaikki tuotteet on harmonisoitu OMA Huoleton -tuotteeseen. Selvityksen mukaan Julkinen-tuotetta ja

Ympäristö-tuotetta ei ole tarjottu uusille asiakkaille 1.1.2022 jälkeen. Asianosainen on selvityksessään katsonut, että edellä mainitut tuotteet ovat toimitusvelvollisia sähkön vähittäismyyntituotteita. Asianosainen on toimittanut Energiavirastolle selvityksen sopimusten lukumääristä.

Energiavirasto toteaa, että asiassa saadun selvityksen mukaan asianosaisella on ollut tarkastelujaksolla 1.1.2022-30.4.2023 toimitusvelvollisena tuotteena OMA Huoleton -tuote, josta on ollut kolme eri mittaustapaa: OMA Huoleton yleis-, OMA Huoleton yöpäivä- ja OMA Huoleton kausi-sähkönmyyntituotteet. Energiavirasto katsoo, että koska OMA Huoleton -tuotteella on ollut kolme eri mittaustapaa (yleis-, aika- ja kausi-) kyseessä on kolme eri tuotetta.

Energiavirasto toteaa, että asianosaiselle on lisäksi siirtynyt yritysjärjestelyn johdosta Leppäkosken Energia Oy:n Ympäristö -tuote ja Valkeakosken Energia Oy:n Julkinen -tuote, joista molemmista on ollut kolme eri mittaustapaa: Ympäristö (yleissähkö), Ympäristö (aikasähkö) ja Ympäristö (kausisähkö) sekä Julkinen (yleissähkö), Julkinen (aikasähkö) ja Julkinen (kausisähkö). Energiavirasto katsoo kunkin mittaustavan osalta kyseessä olevan eri tuote. Ympäristö-tuotteet eivät ole olleet tarjolla uusille asiakkaille 1.1.-31.1.2022 ja Julkinen-tuotteet eivät ole olleet tarjolla uusille asiakkaille 1.1.-30.4.2022. Näiden ajankohtien jälkeen asiakkaat on siirretty OMA Huoleton -tuotteille.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Ympäristö-tuotteet ovat olleet 100 % uusiutuvilla energiamuodoilla tuotettua energiaa. Asiakkaalla on ollut mahdollisuus ostaa kyseinen ominaisuus tuotemuutoksen jälkeen OMA Huoleton -tuotteisiin, kuten muihinkin asianosaisen tuotteisiin erillisellä hyväksynnällä ja lisämaksulla 0,30 snt/kWh. Saadun selvityksen mukaan kyseessä on ollut sopimuksen liitännäinen, jota asiakas ei ole voinut ostaa ilman ns. päätuotteen ostamista. Mikäli asiakas ei ole valinnut lisäarvotuotetta, sopimus on jatkunut OMA Huoleton -tuotteena. Energiavirasto toteaa, että kyseessä on asiakkaalle vapaaehtoinen lisäpalvelu eikä erillinen toimitusvelvollisuustuote, eikä sitä arvioida tässä päätöksessä.

Energiavirasto katsoo siten, että asianosaisella on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana ollut yhdeksän toimitusvelvollisuustuotetta: OMA Huoleton yleis-, OMA Huoleton yöpäivä-, OMA Huoleton kausi-, Julkinen (yleissähkö), Julkinen (aikasähkö), Julkinen (kausisähkö), Ympäristö (yleissähkö), Ympäristö (aikasähkö) ja Ympäristö (kausisähkö). OMA Huoleton -tuotteet ovat olleet tarjolla koko tarkastelujakson ajan. Ympäristö-tuotteet eivät ole olleet tarjolla 1.1.-31.1.2022 ja Julkinen-tuotteet eivät ole olleet tarjolla 1.1.-30.4.2022. Energiavirasto näin ollen katsoo, että asianosaisella on siten ollut tarkastelujaksolla yhdeksän erillistä toistaiseksi voimassa olevaa toimitusvelvollisuustuotetta. Tässä päätöksessä tuotteisiin viitataan myös nimillä OMA Huoleton-, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteet.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisella myyjällä on vapaus itse määrittää, minkä tuotteen tai mitkä tuotteet se katsoo toimitusvelvollisiksi sähkön myyntituotteiksi, joita myyjä tarjoaa sähkönmyyntisopimuksina toimitusvelvollisuuden piirissä asiakkaille sen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jossa myyjällä on toimitusvelvollisuus (toimitusvelvollisuustuotteet). Edelleen Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä voi lopettaa tietyn toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen tarjoamisen uusille asiakkaille. Tällöin vanhasta toimitusvelvollisuustuotteesta tulee

eräänlainen lakkautustuote, jolla olevat sopimukset lakkaavat sitä mukaa, kun sopijapuolena olevat loppukäyttäjät irtisanovat niitä.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 1 ja 2 momentissa tai sähkömarkkinalakia koskevissa hallituksen esityksissä ei ole otettu kantaa siihen säilyykö sähkönmyyntituote edelleen toimitusvelvollisuustuotteena niille asiakkaille, joilla on tuotteeseen voimassa oleva sopimus tilanteissa, joissa toimitusvelvollinen myyjä lopettaa tuotteen tarjoamisen toimitusvelvollisuustuotteena uusille asiakkaille.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 92 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjä ei saa irtisanoa sähkönmyyntisopimusta, kun toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluva loppukäyttäjä on kuluttaja. Toimitusvelvollisuuden piirissä olevan muun sähkönmyyntisopimuksen vähittäismyyjä saa irtisanoa vain, jos sopimuksen pitäminen voimassa on lainsäädännön muutoksen tai olosuhteiden olennaisen muutoksen takia hänen kannaltaan kohtuutonta. Sähkömarkkinalain 92 §:n 2 momentin mukaan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika on loppukäyttäjälle kaksi viikkoa ja vähittäismyyjälle kolme kuukautta. Toimitusvelvollisuuden ulkopuolella olevan sopimuksen irtisanomisaika on vähittäismyyjälle kaksi viikkoa.

Sähkömarkkinalain 92 §:n 3 momentin mukaan, jos kuluttajan kanssa on tehty määräaikainen sähkönmyyntisopimus kahta vuotta pitemmäksi ajaksi, kuluttaja saa kahden vuoden kuluttua irtisanoa sopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Kyseisen pykälän 1 ja 2 momentin säännöksistä ei saa poiketa toimitusvelvollisuuden piirissä olevan loppukäyttäjän vahingoksi. Sähkömarkkinalain 85 §:n 1 momentin mukaan sähkömarkkinalain 92 §:n säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 ja 92 § sisältävät useita toimitusvelvolliseen myyjään kohdistuvia velvoitteita suhteessa niiden toimitusvelvollisuuden piirissä oleviin asiakkaisiin, toisin sanoen pykälistä on johdettavissa näille asiakkaille tiettyjä lakisääteisiä oikeuksia. Lain 67 §:n mukaan myyjän on esimerkiksi toimitettava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille sähköä kohtuulliseen hintaan ja 92 §:n mukaan myyjä ei voi irtisanoa toimitusvelvollisuuden piirissä olevaa kuluttaja-asiakkaan sopimusta.

Mikäli tuote lakkaisi tällöin olemasta toimitusvelvollisuustuote suhteessa sillä jo oleviin asiakkaisiin siinä vaiheessa, kun myyjä päättää lopettaa tuotteen tarjoamisen uusiin toimitusvelvollisuussopimuksiin, tämä tarkoittaisi, että myyjä voisi yksipuolisella päätöksellään irrottautua sähkömarkkinalain 67 ja 92 §:n mukaisista velvollisuuksistaan kyseisellä tuotteella olevia toimitusvelvollisuuden piirissä olevia asiakkaita kohtaan, siis toisin sanoen heikentää näiden asiakkaiden lakisääteisiä oikeuksia.

Energiavirasto toteaa asiassa selvyiden vuoksi, että asianosainen on voinut lopettaa Julkinen (yleis-, aika- ja kausi) - ja Ympäristö (yleis-, aika- ja kausi) -tuotteiden tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 1.1.2022 alkaen.

Selvyiden vuoksi Energiavirasto toteaa, että vaikka toimitusvelvolliset myyjät voivatkin lopettaa tietyn tuotteen tarjoamisen uusille asiakkaille, kyseinen tuote jäisi edelleen toimitusvelvollisuustuotteeksi niille toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille, joilla olisi tuotteeseen voimassa oleva sopimus, joka on tehty aikana,

jolloin toimitusvelvollinen myyjä on tarjonnut tuotetta toimitusvelvollisuustuotteenaan.

Energiavirasto katsoo, että asianosainen ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se on lopettanut Julkinen (yleis-, aika- ja kausi) - ja Ympäristö (yleis-, aika- ja kausi) -tuotteiden tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 1.1.2022 alkaen.

Edelleen Energiavirasto katsoo, että Julkinen (yleis-, aika- ja kausi) - ja Ympäristö (yleis-, aika- ja kausi) -tuotteille toimitusvelvollisuuden piirissä tehdyt sopimukset ovat toimitusvelvollisia sopimuksia niin kauan kuin kyseiset sopimukset ovat voimassa.

Toimitusvelvollisen tuotteen hinnan kohtuullisuus

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisen vähittäismyyjän on toimitettava jakeluverkonhaltijan vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yleisperustelujen mukaan kuluttajien ja pienten sähkökäyttäjien sähkön saannin varmistamiseksi on säädetty toimitusvelvollisuudesta. Toimitusvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta toimittaa tietyssä jakeluverkossa sähköä kuluttajille ja muille pienille sähkökäyttäjille yleisesti sovellettavilla julkisilla ehdoilla ja kohtuulliseen hintaan. Toimitusvelvollisuus koskee sähkön vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ehdotettu pykälä vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan sähkömarkkinalain 21 §:ää. Energiavirasto toteaa, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei avata hinnan kohtuullisuuden määritelmää tarkemmin, vaan toistetaan 67 §:n 1 momentin teksti. Toimitusvelvollisuus koskee kaikkia sen piirissä olevia sähkökäyttäjiä siitä riippumatta, onko näillä mahdollisuus hankkia sähköä muilta kuin toimitusvelvolliselta sähkömyyjältä. Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä saisi tarjota asiakkailleen sähköä myös julkisista ehdoista poikkeavilla ehdoilla, sillä myös toimitusvelvollisuuden piirissä olevat asiakkaat olisivat oikeutettuja kilpailuttamaan sähkön ostonsa. Toimitusvelvollisella sähkömyyjällä tulisi olla mahdollisuus osaltaan vastata muiden sähkömyyjien kilpailuun. Toimitusvelvollisella vähittäismyyjällä tulee olla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille julkiset vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet, joilla asiakkaat saavat ostaa vähittäismyyjältä sähköä. Toimitusvelvollisuustariffeilla myytävän sähkön hinnoittelun tulee lisäksi olla kohtuullista.

Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisella myyjällä ei lähtökohtaisesti ole velvoitetta myydä sähköä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkailleen tappiolla. Sähkömarkkinalainsäädännön lähtökohtana on, että sähkön vähittäismyyntitoiminta on avattu kilpailulle, jolloin vähittäismyyjät kilpailevat keskenään ja asettavat tuotteidensa hinnat ja ehdot vapaasti markkina- ja kilpailutilanteen mukaan.

Lisäksi sähkön vähittäismyynti on yritystoimintaa, jonka tulisi olla kannattavaa liiketoimintaa sen jatkamisen kannalta. Sähkön vähittäismyyntitoiminnan harjoittaminen ei ole luvanvaraista eikä lainsäädäntö edellytä vähittäismyyntiä harjoittavalta yritykseltä pääomaa tai muun liiketoiminnan harjoittamista, jotta yritys voisi tarvittaessa kattaa toimitusvelvollisessa vähittäismyynnissä syntyneet tappiot.

Edelleen Energiavirasto katsoo, ettei sähkömarkkinalain 67 §:ssä tarkoitetun kohtuullisen hinnan voida katsoa tarkoittavan jotain tiettyä, esimerkiksi markkinatilanteesta riippumatonta kiinteää hintaa, jolla kaikkien toimitusvelvollisten myyjien tulisi myydä sähköä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille.

Lainsäädännössä ei ole otettu tarkemmin kantaa, miten sähkömarkkinalain 67 §:n mukaista toimitusvelvollisuushinnan kohtuullisuutta tulee arvioida. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen kohtuullista hintaa voidaan arvioida kahdesta eri näkökulmasta. Ensinnäkin hinnan kohtuullisuutta voidaan arvioida sen perusteella, vastaako toimitusvelvollisuusasiakkailta veloitettu hinta myyjälle aiheutuneita kustannuksia. Toinen vaihtoehto on arvioida, perustuuko myyjän toimitusvelvollisuusasiakkailta veloittama hinta markkinapohjaiseen hinnoitteluun.

Energiavirasto toteaa, että kustannuksiin sidotussa mallissa määritetään kohtuullinen tuottotaso riippuen toiminnan kustannuksista. Kohtuullisen tuottotason eli esimerkiksi liikevoittoprosentin tulisi lähtökohtaisesti vastata vertailukelpoisen kilpailun liiketoiminnan tuottotasoa. Mallia käytetään kohtuullisen hinnan arviointiin erityisesti ei-kilpailuilla toimialoilla, joilla tarvitaan hintasäätelyä hintojen ja tuottotason pitämiseksi kilpailullisella tasolla. Kohtuullisuuden arviointi tehtäisiin vertaamalla yhtiön toimitusvelvollisen myynnin todellisia kustannuksia ja tuottoa vertailtavaan markkinaehtoisen liiketoiminnan kustannuksiin ja tuottoihin. Hinta olisi kohtuullinen, mikäli toimitusvelvollisuusmyynnistä saatu tuotto vastaisi vertailukelpoisesta markkinaehtoisesti toimivasta liiketoiminnasta saatua tuottoa. Lopullisen kohtuullisen tuottotason arvioinnissa olisi lisäksi huomioitava toimitusvelvollisen myynnin riskit suhteessa vertailtavaan kilpailtuun liiketoimintaan, yhtiökohtaiset erityispiirteet sekä tuottotason perusteena olevien kustannusten oikeellisuus.

Markkinaehtoisen hinnoittelun mallissa hinnan kohtuullisuus määritellään suhteessa johonkin vertailukelpoiseen markkinaehtoiseen hintaan. Tässä mallissa yhtiön tuottotasoa ei rajoiteta, vaan kohtuullinen hinta asetetaan kilpailun markkinan määrittämälle tasolle, johon yksittäisen tuotteen hintaa voidaan verrata. Hinta on kohtuullinen, mikäli se vastaa markkinaehtoista hintaa. Markkinaehtoisen hinnoittelun mallissa käytännössä määritetään kullekin toimitusvelvollisuustuotteelle vastaavien kilpailtujen tuotteiden perusteella markkinahintataso, jonka alittavat hinnat ovat kohtuullisia. Lopullisessa kohtuullisen hinnan arvioinnissa on tämän lisäksi otettava huomioon mahdolliset mm. liiketoimintariskeihin liittyvät erot toimitusvelvollisen ja markkinaehtoisen myynnin välillä.

Energiaviraston valitsema malli toimitusvelvollisuustuotteiden kohtuullisen hinnan arvioimiseksi

Energiavirasto toteaa, että kilpailun piirissä olevat sähkömarkkinat ovat laajentuneet merkittävästi siitä, kun toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan säätelystä on alun perin säädetty. Sähkön vähittäishinnat muodostuvat nykyään kilpailulla

markkinalla, joka estää tehokkaasti hintojen nousua kilpailullista tasapainoa korkeammalle. Toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan sääntelyn on määrä suojata kuluttajia, jotka eivät pysty kilpailuttamaan sähkö Sopimustaan, mutta kilpailullisten markkinoiden laajenemisen myötä tämä edustaa yhä pienempää osuutta solmituista sähkö Sopimuksista. Toimitusvelvollisuustuotteiden kohtuullisen hinnan arviointimenetelmää harkittaessa on myös huomioitava toimitusvelvollisen vähittäismyyntin suhde kilpailtuun vähittäismyyntiin.

Sähkömarkkinain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisuuden piiriin kuulumista ei rajaa se, onko loppukäyttäjällä mahdollisuus kilpailuttaa sähkön hankintaansa ja onko hänelle tarjolla muita kilpailukykyisiä vaihtoehtoja sähkön hankintasopimukseksi. Kuluttajilla ja muilla loppukäyttäjillä, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa, on näin ollen halutessaan oikeus tehdä sähkön myyntisopimus toimitusvelvollisen vähittäismyyjän kanssa hänen tarjoamallaan toimitusvelvollisuustuotteella. Tämä mahdollistaa ensinnäkin sen, että toimitusvelvollisuuden piirissä olevat loppukäyttäjät voivat halutessaan tehdä sähkön myyntisopimuksen muun kuin toimitusvelvollisen vähittäismyyjän kanssa ja siirtyä ns. kilpailun piiriin, ja toisaalta myös sen, että he voivat aina halutessaan ilman erityistä syytä palata takaisin ja tehdä toimitusvelvollisuussopimuksen toimitusvelvollisen myyjän kanssa. Energiavirasto katsoo, että tällöin toimitusvelvollisuustuotteet kilpailevat muiden kilpailun piirissä tarjottujen sähkön vähittäismyyntisopimusten kanssa. Toimitusvelvollisuustuotteet ovat siten toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille eräänlainen viimesijainen vaihtoehto, jonka mukaisen sopimuksen ne voivat aina tehdä, mikäli ne mistä tahansa syystä eivät halua valita jotain muuta sähkön toimittajaa tai tehdä sopimusta toimitusvelvollisen myyjän tarjoamalle muulle sähkön myyntituotteelle.

Toimitusvelvollisuustuotteeksi on usein nimetty yksi tai useampia toimitusvelvollisen myyjän yleisesti tarjolla olevista markkinaehtoisista tuotteista, jolloin niiden hinta määräytyy markkinaehtoisesti ja pysyy myös ilman sääntelyä lähellä kilpailullista tasapainohintaa.

Energiavirasto toteaa edelleen, että sähkömarkkinoiden laajentumisen myötä myös toimijoiden loppukäyttäjille hankkiman sähkön järjestymistavat ovat monimuotoistuneet. Osa sähkömyyjistä tuottaa edelleen itse sähköä, kun taas osa ostaa kaiken loppukäyttäjille myymänsä sähkön tukkumarkkinalta. Jotkin yhtiöt ovat myös erottaneet tuotannon ja myynnin konsernin sisällä kahteen liiketoiminnallisesti erilliseen toimintoon. Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinainsäädäntö ei edellytä, että konsernissa tai yhtiössä olevan sähkön tuotantotoiminnan olisi myytävä tuottamansa sähkö suoraan konsernissa tai yhtiössä olevalle sähkön myyntitoiminnalle tai että myynnin olisi tapahduttava omakustannehintaan tai johonkin muuhun kuin markkinahintaan. Sähkön tuottajilla ja sähköyhtiöiden tuotantotoiminnoilla on vapaus päättää, myyvätkö ne tuottamansa sähkön esimerkiksi tukkumarkkinoille vai myyvätkö ne sen kahdenvälisellä sopimuksella jollekin loppukäyttäjälle tai sähkön vähittäismyyjälle. Lisäksi tuottaja voi vapaasti sopia, millä hinnalla kahdenvälisissä sopimuksissa sähkö myydään.

Erot sähkön hankinnan järjestymistavoissa vaikuttavat siihen, millä hinnalla sähkön vähittäismyyjät voivat myydä sähköä. Energiavirasto toteaa, että vaikka osa yhtiöistä voi myydä ja on myynyt sähköä loppukäyttäjille alle markkinahinnan,

yhtäkään toimitusvelvollista vähittäismyyjää ei sähkömarkkinalain perusteella voida velvoittaa tällaiseen toimintaan. Näin ollen kohtuullisen hinnan sitominen toimijan kustannuksiin on haastavaa, sillä kustannukset vaihtelevat toimijasta riippuen. Tällöin myös loppukäyttäjien maksama hinta sähköstä voisi vaihdella merkittävästi riippuen siitä, kenen myyjän toimitusvelvollisuuden piirissä he olisivat.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalainsäädännön perusteella loppukäyttäjän kynnys vaihtaa sähköntoimittajaa ja valita kilpailtu sähkösopimus on erittäin matala. Sähkömarkkinalainsäädäntö ei rajoita milloin ja kuinka usein loppukäyttäjä voi vaihtaa sähköntoimittajaansa. Ainoat rajoitukset liittyvät loppukäyttäjän voimassa olevaan määräaikaiseen sähkösopimukseen. Sähkömarkkinalain 26 §:n perusteella verkonhaltija ei myöskään saa periä erillistä maksua sähköntoimittajan vaihtamiseen liittyvistä suoritteistaan. Lisäksi sähkömarkkinalainsäädännön perusteella sähköntoimittajan vaihtamisen edellyttämä tiedonvaihtoprosessi voi kestää enintään kaksi viikkoa.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisuuden piirissä olevien sähköntoimittajien alhainen kynnys vaihtaa sähköntoimittajaansa sekä sähköntoimittajien vähittäismyyntisopimuksia tarjoavien kilpailevien sähköntoimittajien määrä että sähkömarkkinalain nykytilanne tukevat markkinaehtoisesta hinnoittelun mallin käyttämistä toimitusvelvollisten sähköntoimittajien hinnan kohtuullisuuden arvioinnissa. Toimitusvelvollisuustuotteiden hinta määräytyy markkinaehtoisesti, jolloin kustannuksiin sidottu hintasäätely ei ole tarpeellista ja saattaa jopa antaa virheellisen kuvan toimitusvelvollisuustuotteiden hinnoittelusta. Kustannuksiin sidottuun malliin on vaikea sisällyttää olennaisia muutoksia markkinalain toimintaympäristössä. Sähkömarkkinalain kriisi on vaikuttanut esimerkiksi sähköntoimittajien toiminnan riskienhallintaan, jolla on perusteltuja vaikutuksia myös tuotteiden hintoihin ilman suoraa ja välttämätöntä vaikutusta toiminnan kustannuksiin.

Markkinaehtoisesta hinnoittelun mallia ei voitaisi käyttää hinnan kohtuullisuuden arviointiin, mikäli sähkömarkkinalain kriisi olisi aiheuttanut markkinahäiriön, joka olisi yleisesti nostanut sähköntoimittajien keskihinnan kohtuuttomalle tasolle. Energiavirasto toteaa, että vähittäismarkkinalain keskimääräinen hinta voisi olla kohtuuton, mikäli se ylittäisi huomattavasti ja perusteetta sähköntoimittajien tukkumarkkinalain hinnan tai mikäli vähittäishintojen keskimääräinen kehitys irtautuisi tukkumarkkinalain hintojen kehityksestä.

Energiavirasto toteaa, että sähköntoimittajien pörssihinnan määräytyessä jatkuvasti markkinaehtoisesti tukkumarkkinalain kysynnän ja tarjonnan perusteella, pörssisähköntoimittajien hinnat ovat määritelmällisesti kohtuullisia, mikäli sähköntoimittajien veloitettava marginaali on kohtuullinen. Energiaviraston arvion mukaan myös muiden sopimustyyppien hinnat ja saatavuus ovat keskimäärin kehittyneet johdonmukaisesti tukkumarkkinalain kehityksen mukaisesti.

Lisäksi Energiavirasto on verrannut muiden vähittäismyyntisopimusten markkinalain hinnan kehitystä tukkumarkkinalain hintakehitykseen. Toistaiseksi voimassa olevien ja määräaikaisten kiinteähintaisten sopimusten kohdalla tukkumarkkinalain hintakehitystä on tarkasteltu sekä spot-hinnan että johdannaismarkkinalain tuotteiden hintakehityksen perusteella. Johdannaismarkkinalain tuotteita käytetään tukkumarkkinalain hinnan referenssinä, koska riskien hallitsemiseksi vähittäismyyjät pyrkivät suojaamaan omat sähköntoimittajien hankintakustannuksensa ostamalla

etukäteen suojaustuotteita johdannaismarkkinoilta sille ajalle, jolla ne sitoutuvat myymään sähköä kiinteään hintaan. Arvioinnissa on käytetty vähittäismyyntituotteiden hinnan tyypilliselle kestolle verrannollisten futuurituotteiden hintoja kuten kvartaalihintoja. Analyysin perusteella keskimääräinen sähkön vähittäismarkkinahinta on seurannut hyvin tarkasti sähkön tukkumarkkinahintojen kehitystä.

Energiavirasto toteaa, että koska sähkön vähittäismarkkinahinnat ovat keskimäärin seuranneet sähkön tukkumarkkinahintojen kehitystä myös kriisiaikana, yksittäisten toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan kohtuullisuutta voidaan arvioida markkinaehtoisen hinnoittelun mallin mukaisesti vertaamalla sen hintaa vastaavan sopimustyyppin keskimääräiseen vähittäismarkkinahintaan. Yksittäisen toimitusvelvollisuustuotteen hinta voi olla kohtuuton, mikäli sen taso ylittää vertailukelpoisen markkinahinnan ja/tai sen hintakehitys poikkeaa yleisestä markkinahintojen kehityksestä.

Asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan kohtuullisuus

Edellä esitetyn mukaisesti Energiavirasto katsoo, että asianosaisella on ajanjaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023 ollut yhdeksän toistaiseksi voimassa olevaa toimitusvelvollista kiinteähintaista sähkönmyyntituotetta: OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä -, ja OMA Huoleton kausi -, Julkinen (yleissähkö) -, Julkinen (aikasähkö) -, Julkinen (kausisähkö) -, Ympäristö (yleissähkö) -, Ympäristö (aikasähkö) - ja Ympäristö (kausisähkö) -tuotteet. Koska eri mittaustavoilla on eri hinnastot, Energiavirasto katsoo, että kyseessä on eri tuotteet.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asianosaisen toimitusvelvollisia tuotteita ovat olleet toistaiseksi voimassa olevat kiinteähintaist OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen -tuotteet. Kyseisiin tuotteisiin tehdyt toimitusvelvollisuussopimukset ovat edellä esitetyn perusteiden asianosaisen toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvia sähkönmyyntisopimuksia, joiden hinnoittelun sähkömarkkinalain 67 §:n mukaista kohtuullisuutta Energiavirasto on toimivaltainen tutkimaan. Energiavirasto toteaa selvyyden vuoksi, että Energiavirasto arvioi OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteiden hinnoittelun kohtuullisuutta ainoastaan niiden asiakkaiden osalta, joilla on tämä tuote toimitusvelvollisuustuotteena.

Asianosainen on toimittanut Energiavirastolle OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteiden kilowattituntikohtaiset hinnat tarkastelujaksolta sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron. Tuotteiden energiahinta tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron¹ on ollut seuraava:

OMA Huoleton yleis -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	7,28 snt/kWh
1.2.2022 – 30.4.2022	9,50 snt/kWh
1.5.2022 – 31.7.2022	10,95 snt/kWh
1.8.2022 – 30.9.2022	14,90 snt/kWh
1.10.2022 – 30.11.2022	43,30 snt/kWh
1.12.2022 – 28.2.2023	38,41 snt/kWh
1.3.2023 – 31.3.2023	27,90 snt/kWh

¹ Arvonlisävero on ollut 1.1.-30.11.2022 24 prosenttia ja 1.12.2022-30.4.2023 10 prosenttia.

1.4.2023 – 30.4.2023 22,90 snt/kWh

Näiden lisäksi OMA Huoleton yleis -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 30.11.2022 3,95 €/kk

1.12.2022 – 30.4.2023 3,51 €/kk

OMA Huoleton yöpäivä -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022 Päiväsähkö: 7,88 snt/kWh
Yösähkö: 6,48 snt/kWh

1.2.2022 – 30.4.2022 Päiväsähkö: 10,10 snt/kWh
Yösähkö: 8,80 snt/kWh

1.5.2022 – 31.7.2022 Päiväsähkö: 11,55 snt/kWh
Yösähkö: 10,25 snt/kWh

1.8.2022 – 30.9.2022 Päiväsähkö: 15,50 snt/kWh
Yösähkö: 14,20 snt/kWh

1.10.2022 – 30.11.2022 Päiväsähkö: 48,50 snt/kWh
Yösähkö: 37,50 snt/kWh

1.12.2022 – 28.2.2023 Päiväsähkö: 43,02 snt/kWh
Yösähkö: 33,26 snt/kWh

1.3.2023 – 31.3.2023 Päiväsähkö: 32,50 snt/kWh
Yösähkö: 22,80 snt/kWh

1.4.2023 – 30.4.2023 Päiväsähkö: 27,50 snt/kWh
Yösähkö: 17,80 snt/kWh

Näiden lisäksi OMA Huoleton yöpäivä -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 30.11.2022 4,95 €/kk

1.12.2022 – 30.4.2023 4,39 €/kk

OMA Huoleton kausi -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022 Talviarkipäivä: 7,88 snt/kWh
Muu aika: 6,88 snt/kWh

1.2.2022 – 30.4.2022 Talviarkipäivä: 10,20 snt/kWh
Muu aika: 9,20 snt/kWh

1.5.2022 – 31.7.2022 Talviarkipäivä: 11,65 snt/kWh
Muu aika: 10,65 snt/kWh

1.8.2022 – 30.9.2022	Talviarkipäivä: 15,60 snt/kWh Muu aika: 14,60 snt/kWh
1.10.2022 – 30.11.2022	Talviarkipäivä: 49,50 snt/kWh Muu aika: 40,80 snt/kWh
1.12.2022 – 28.2.2023	Talviarkipäivä: 43,91 snt/kWh Muu aika: 36,19 snt/kWh
1.3.2023 – 31.3.2023	Talviarkipäivä: 31,20 snt/kWh Muu aika: 25,70 snt/kWh
1.4.2023 – 30.4.2023	Talviarkipäivä: 26,20 snt/kWh Muu aika: 20,70 snt/kWh

Näiden lisäksi OMA Huoleton kausi -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 30.11.2022	4,95 €/kk
1.12.2022 – 30.4.2023	4,39 €/kk

Ympäristö (yleissähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	7,15 snt/kWh
----------------------	--------------

Ympäristö (aikasähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	Päiväsähkö: 7,5 snt/kWh Yösähkö: 6,05 snt/kWh
----------------------	--

Ympäristö (kausisähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	Talviarkipäivä: 7,60 snt/kWh Muu aika: 6,45 snt/kWh
----------------------	--

Näiden lisäksi Ympäristö (yleissähkö- aikasähkö- ja kausisähkö) -tuotteista on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu 2,99 €/kk (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron).

Julkinen (yleissähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	7,31 snt/kWh
1.2.2022 – 30.4.2022	9,50 snt/kWh

Näiden lisäksi Julkinen (yleissähkö) -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 31.1.2022	2,52 €/kk
1.2.2022 – 30.4.2022	3,95 €/kk

Julkinen (aikasähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	Päiväsähkö: 7,61 snt/kWh Yösähkö: 5,99 snt/kWh
----------------------	---

1.2.2022 – 30.4.2022	Päiväsähkö: 10,10 snt/kWh Yösähkö: 8,80 snt/kWh
----------------------	--

Näiden lisäksi Julkinen (aikasähkö) -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 31.1.2022	3,53 €/kk
1.2.2022 – 30.4.2022	4,95 €/kk

Julkinen (kausisähkö) -tuote

1.1.2022 – 31.1.2022	Talviarkipäivä: 7,71 snt/kWh Muu aika: 6,46 snt/kWh
----------------------	--

1.2.2022 – 30.4.2022	Talviarkipäivä: 10,20 snt/kWh Muu aika: 9,20 snt/kWh
----------------------	---

Näiden lisäksi Julkinen (kausisähkö) -tuotteesta on tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 31.1.2022	3,53 €/kk
1.2.2022 – 30.4.2022	4,95 €/kk

Energiavirasto toteaa, että toistaiseksi voimassa olleiden OMA Huoleton-, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteiden hinnan kohtuullisuutta voidaan arvioida markkinaehtoisen hinnoittelun mallin mukaisesti vertaamalla niiden hintaa vastaavan sopimustyyppin keskimääräiseen vähittäismarkkinahintaan.

Energiavirasto on verrannut OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteiden hintaa ja hinnan kehitystä toistaiseksi voimassa olevien sopimusten markkinahinnan kehitykseen ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten markkinahinta on arvioitu Suomen 29 suurimman sähkönmyyjän Sähkön hintavertailu -palvelussa tarjoamien vertailukelpoisten toistaiseksi voimassa olevien sopimusten perusteella. Vertailuryhmä ei ole sisältänyt asianosaista.

Asianosainen on toimittanut Energiavirastolle selvityksen OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen-tuotteiden hinnan muodostumisesta. Energiaviraston arvion mukaan tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hinnat ovat seuranneet tukkumarkkinoiden hintakehitystä sekä niiden hintakehitys on ollut markkinoilla tarjolla olleiden muiden vastaavien tuotteiden hintakehityksen mukaista.

Myös asianosaisen liikevaihto ja kannattavuus ovat kehittyneet markkinaolosuhteiden mukaan odotetulla tavalla.

Energiaviraston arvion mukaan asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteet ovat vertailuryhmän kalleimpien tuotteiden joukossa tammi- ja helmikuussa 2023 ja jälleen huhtikuussa 2023. Energiavirasto katsoo, että tuotteiden hinnat ovat kuitenkin seuranneet johdonmukaisesti tukkumarkkinahintojen kehitystä.

Vertailujoukon hinnat ovat kääntyneet laskuun tammikuussa 2023, jolloin asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hinnat ovat jääneet tarkastelujoukon mediaania korkeammalle. Energiavirasto katsoo, että toistaiseksi voimassa olevan kiinteähintaisen tuotteen hintaa voi muuttaa vain kuukauden varoitusajalla, joten asianosaisen tarjoamien toimitusvelvollisuustuotteiden hinnat eivät ole voineet reagoida alkuvuoden 2023 laskeneisiin tukkumarkkinahintoihin samalla nopeudella kuin Sähkön hintavertailu -palvelussa tarjolla olleet uusmyyntituotteet. Uusmyyntituotteiden sähkönhankintaa on lisäksi voitu suojata alkuvuoden 2023 matalammilla johdannaishinnoilla.

Asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hintoja on laskettu maaliskuussa 2023 markkinan keskitasoa vastaavalle tasolle. Hintoja on laskettu jälleen huhtikuussa 2023. Vertailuryhmän hinnat ovat kuitenkin jatkaneet huomattavaa laskua huhtikuussa 2023, jolloin asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteet ovat jälleen siirtyneet kalleimpien tuotteiden joukkoon. Energiavirasto katsoo edellisessä kappaleessa kuvatun mukaisesti, että asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hinnat eivät ole tuotteen hinnanmääräytymisperusteiden mukaisesti voineet huhtikuussa 2023 reagoida markkinahintojen kehitykseen samalla nopeudella ja laajuudella kuin Sähkön hintavertailu -palvelussa tarjolla olleet uusmyyntituotteet.

Energiavirasto toteaa, että asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteina tarjoamien tuotteiden hinnat ovat seuranneet tukkumarkkinoiden hintakehitystä sekä niiden hintakehitys on ollut markkinoilla tarjolla olleiden muiden vastaavien tuotteiden hintakehityksen mukaista.

Energiavirasto katsoo, että asianosainen on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määriteltessään OMA Huoleton -, Ympäristö- ja Julkinen -tuotteiden hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on ollut toimitusvelvollisena tuotteena.

Tarkastelujaksolla tarjottujen toimitusvelvollisuustuotteiden myyntiehtojen ja -hintojen julkisuus sekä niiden ilmoittaminen Energiavirastolle

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiselle.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan toimitusvelvollisilla myyjillä on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkailleen. Kyseisessä lainkohdassa tai

sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (20/2013 vp) ei ole kuitenkaan tarkemmin avattu sitä, kuinka nämä tiedot olisivat esitettävä tai pidettävä julkisina.

Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisia tuotteita koskevaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaista julkisuusvelvoitetta ei täyty se, että tuotetta koskevat sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet olisivat saatavilla ainoastaan puhelinmyynnissä tai esimerkiksi erikseen tätä asiakaspalvelusta tiedustelemalla. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollista tuotetta koskevat sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet on oltava myyjän asiakaspalvelun lisäksi helposti saatavilla ja nähtävillä myös sähkönmyyjien verkkosivuilla sekä muissa asiakaspalvelukanavissa siten, että toimitusvelvollisuuden piirissä oleva loppukäyttäjä saa tiedot niistä halutessaan vaivatta.

Tässä päätöksessä Energiavirasto on tarkastellut myyntiehtojen ja -hintojen julkisuutta tarkastelujaksolla asianosaisen uusmyynnissä olleiden tuotteiden osalta.

Sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa. Energiaviraston määräyksen sähkön vähittäismyyjän sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 122/002/2014) 4 §:n mukaan hintatiedot tulee toimittaa Energiavirastolle sähköisesti syöttämällä ne internetissä Energiaviraston hintatietojärjestelmään.

OMA Huoleton -tuotteet

Asianosaisen selvityksen mukaan OMA Huoleton -tuotteiden ehdot hintoineen ovat olleet esillä asianosaisen verkkosivuilla ja tuotteen ehdot on toimitettu asiakkaille sopimusvahvistuksen yhteydessä. Selvityksen mukaan asianosaisen verkkosivuilla on kerrottu kyseessä olevan asianosaisen toimitusvelvollinen tuote. Selvityksen mukaan asiakkaan oltua yhteydessä asiakaspalveluun, soittajalle on kerrottu OMA Huoleton -tuotteen olevan asianosaisen toimitusvelvollinen tuote. Asiakaspalvelussa ja myynnissä on kerrottu keskeiset sopimusehdot ja viitattu asianosaisen verkkosivuilta löytyviin yksityiskohtaisiin ehtoihin, mikäli keskustelu on liittynyt OMA Huoleton -tuotteeseen. Selvityksen mukaan, jos asiakas on pyytänyt tarjouksen tuotteesta, on tuote-ehdot toimitettu tarjouksen liitteenä. Selvityksen mukaan, jos asiakas on tehnyt sopimuksen sähköisessä kanavassa, on asiakkaan tullut hyväksyä sopimusehdot sopimusta tehdessään ja ne ovat olleet luettavissa sopimusprosessin yhteydessä.

Energiavirasto toteaa, että asianosaisen OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä -, ja OMA Huoleton kausi - tuotteilla on asianosaisen selvityksen perusteella ollut julkiset myyntiehdot ja -hinnat toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille tarkastelujaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023.

Energiavirasto katsoo, että asianosainen on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaisesti pitäessään OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä -, ja OMA Huoleton kausi -tuotteiden myyntiehdot ja -hinnat julkisina ajanjaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023.

Tarkasteluajanjaksona voimassa olleen sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut vähittäismyyntiehtot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa. Saman pykälän 2 momentin mukaan vähittäismyyjän tulee ilmoittaa Energiavirastolle tai tämän määräämälle yhteisölle vähittäismyyntiehtot ja -hinnat, joilla vähittäismyyjä tarjoaa yleisesti sähköä kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkökäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa. Edelleen 3 momentin mukaan Energiavirasto voi antaa tarkemmat määräykset, mitä vähittäismyyntiehtoihin ja -hintoihin sekä niiden määräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

Energiavirasto on 68 §:n 3 momentin nojalla antanut 4.3.2014 määräyksen sähkön vähittäismyyjän sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 122/002/2014). Määräyksen 2 §:n 1 momentin mukaan sähkön vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella tai johon sovelletaan huomattavan markkinavoiman omaavan vähittäismyyjän velvoitetta sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin perusteella, tulee ilmoittaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut vähittäismyyntihintansa Energiavirastolle. Lisäksi vähittäismyyjän tulee toimittaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut myyntiehtonsa Energiavirastolle, mikäli ne poikkeavat kuluttajan kannalta olennaisella tavalla alalla yleisesti noudatetuista sähkönmyyntiehtoista. Saman pykälän 3 momentin mukaan sähkön vähittäismyyjän on ilmoitettava Energiavirastolle edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista. Ilmoitus on tehtävä ennen kuin muutokset tulevat voimaan ja siinä on yksilöitävä, milloin muutokset tulevat voimaan. Määräyksen 4 §:n mukaan määräyksen 2 §:ssä tarkoitetut hintatiedot tulee toimittaa Energiavirastolle sähköisesti syöttämällä ne internetissä Energiaviraston hintatietojärjestelmään.

Energiavirasto toteaa edellä olevan perusteella, että toimitusvelvollisuustuotteena tarjottava tuote tulee olla ilmoitettuna Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ennen kuin hinnat ja ehdot tai muutokset niissä tulevat voimaan. Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän on huolehdittava, että Energiavirastolle on ilmoitettuna ajantasaiset tiedot kaikista voimassa olevista toimitusvelvollisuustuotteista.

Asianosaisen selvityksen mukaan OMA Huoleton -tuotteet ovat olleet ilmoitettuna Energiaviraston ylläpitämässä Sähkön hintavertailu -palvelussa niin kauan, kuin kyseinen palvelu on ollut käytössä. Selvityksen mukaan asianosainen on ilmoittanut 1.1.2022 jälkeiselle ajalle OMA Huoleton -tuotteet toimitusvelvolliseksi sähkönmyyntituotteeksi myös Leppäkosken Sähkö Oy:n sekä Valkeakosken Energia Oy:n jakeluverkkoalueille.

Energiavirasto toteaa, että Sähkön hintavertailu -palvelun tietojen perusteella OMA Huoleton -tuotteet ovat olleet kyseiseen palveluun ilmoitettuna koko tarkasteluajan 1.1.2022-30.4.2023 ajan.

Energiavirasto katsoo, että asianosainen on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaisesti, kun se on ilmoittanut OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä -, ja OMA Huoleton kausi -tuotteet Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023.

Julkinen – ja Ympäristö -tuotteet

Energiavirasto toteaa, että Sähkön hintavertailu -palvelun tietojen perusteella Julkinen- ja Ympäristö -tuotteet eivät ole olleet ilmoitettuna Sähkön hintavertailu -palvelussa tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana.

Energiavirasto toteaa lisäksi selvyiden vuoksi, että sähkömarkkinalain 68 § ja Energiaviraston määräys sähkön vähittäismyyjän sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle eivät rajaa toimitusvelvollisuussopimusten myyntihintojen ja -ehtojen ilmoittamisvelvollisuuden koskevan ainoastaan niitä toimitusvelvollisuussopimuksia, joita toimitusvelvollinen vähittäismyyjä tarjoaa uusille asiakkaille. Siten toimitusvelvollisen vähittäismyyjän olisi ilmoitettava Energiavirastolle kaikkien toimitusvelvollisuussopimusten voimassa olevat hinnat ja ehdot riippumatta siitä, tarjoaako myyjä kyseistä tuotetta uusille asiakkaille. Tiedot olisi ilmoitettava Sähkön hintavertailu -palvelussa.

Energiavirasto kuitenkin toteaa, että Sähkön hintavertailu -palvelussa vähittäismyyjän ei nykyisellään ole mahdollista määrittää, että ilmoitettua toimitusvelollisuustuotetta ei tarjota enää uusille asiakkaille. Tämän vuoksi ilmoitetut tuotteet näkyvät myös loppukäyttäjien hintavertailussa, kun loppukäyttäjät vertailevat kulloinkin tarjolla olevia uusia sopimuksia. Tästä syystä Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisen vähittäismyyjän ei tarvitse ilmoittaa Sähkön hintavertailu -palveluun voimassa olevia hintoja ja ehtoja niistä toimitusvelvollisuussopimuksista, joita ei enää tarjota uusille asiakkaille, niin kauan, kunnes Energiavirasto on lisännyt palveluun toiminnon, jolla myyjä voi määrittää, tarjoaako se sopimusta uusille asiakkaille vai ei.

Tämän perusteella Energiavirasto katsoo, ettei asianosainen ole toiminut sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Julkinen -tuotteita Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksolla 1.1.2022-31.1.2022 ja Ympäristö-tuotteita ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2022.

Hinnanmuutoksista ilmoittaminen

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaan vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) mukaan ilmoituksessa on kerrottava mistä ajankohdasta lukien muutos tulee voimaan. Muutos voi tulla voimaan pääsääntöisesti aikaisintaan kuukauden kuluttua siitä, kun sähkönkäyttäjälle on lähetetty muutosilmoitus.

Edelleen sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) 93 §:n 4 momenttia koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan sähkönmyyntisopimuksessa voidaan sopia sellaisesta automaattisesti vaikuttavasta laskentatavasta, jonka perusteella tietyin väliajoin tarkistetaan maksettavaa hintaa tiettyyn sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaan viitearvoon tai viitearvoihin nojautuen. Tällainen sopimusehto voi olla

esimerkiksi siten muotoiltu, että kunkin kuukauden energiahinta on edeltävän kuukauden tiettyjen sähköpörssinoteerausten keskiarvo lisätynä jollain marginaalilla. Hallituksen esityksen mukaan tehtäessä tällaisen sopimuksen kohdalla sopimuskauden kuluessa sopimusehtojen mukaisia automaattisia hinnan tarkistuksia suuntaan tai toiseen ei ole kysymys sopimusehtojen muuttamisesta eivätkä 93 §:n säännökset hinnanmuutoksista ilmoittamisesta siten koske näitä hinnanvaihteluja.

Asianosainen on 17.3.2023 ja 14.6.2023 päivätyissä selvityksissään kertonut ilmoittaneensa sopimusehtomuutoksista 30 vrk ennen muutoksen voimaantuloa. Asianosainen on 14.6.2023 päivätyssä selvityksessään myös kertonut, että "Julkinen" tai "Ympäristö" -tuotteiden silloisille asiakkaille tuotevaihdosta ilmoitettiin postitse sopimusehtojen mukaisesti 30 vuorokauden ilmoitusajalla."

Energiavirasto on lisäselvityspyynnössään 13.5.2025 pyytänyt asianosaista ilmoittamaan, onko se toiminut sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisesti, vaikka selvityksissä on puhuttu 30 vuorokaudesta.

Asianosainen on selvityksessään 27.5.2025 kertonut käyttäneensä aiemmissa selvityksissään epätarkkaa ilmaisua ja toimivansa sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisesti sekä liittänyt selvitykseensä asiakaskirjeiden postiinjättölistauksen, josta käy ilmi ilmoitusten postiinjättöpäivämäärät.

Edellä esitetyn mukaisesti Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisesti muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Merkityksellistä asiassa on siten se ajankohta, jolloin ilmoitus on lähetetty eikä ajankohta, jolloin ilmoitus on asiakkaan toimesta vastaanotettu. Energiavirasto katsoo, että asianosainen on menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisesti lähettäessään ilmoituksen hinnanmuutoksista asiakkaille viimeistään kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa.

Ratkaisu

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se on lopettanut Ympäristö (yleissähkö) -, Ympäristö (aikasähkö) - ja Ympäristö (kausisähkö) -tuotteiden tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 1.1.2022 alkaen.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se on lopettanut Julkinen (yleissähkö) -, Julkinen (aikasähkö) -, Julkinen (kausisähkö) - tuotteiden tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 1.1.2022 alkaen.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määritellessään OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä -, OMA Huoleton kausi -tuotteiden hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määritellessään Julkinen (yleissähkö) -, Julkinen (aikasähkö) -, Julkinen (kausisähkö) - tuotteiden hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2022 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määritellessään Ympäristö (yleissähkö) -, Ympäristö (aikasähkö) - ja Ympäristö (kausisähkö) -tuotteiden hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-31.1.2022 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, mukaisesti pitäessään OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä - ja OMA Huoleton kausi -tuotteiden myyntiehtot ja -hinnat julkisina ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, mukaisesti, ilmoittaessaan OMA Huoleton yleis -, OMA Huoleton yöpäivä - ja OMA Huoleton kausi -tuotteet Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Julkinen (yleissähkö) -, Julkinen (aikasähkö) -, Julkinen (kausisähkö) -tuotteita Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksoilla 1.1.2022 - 30.4.2022.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Ympäristö (yleissähkö) -, Ympäristö (aikasähkö) - ja Ympäristö (kausisähkö) -tuotteita Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksoilla 1.1.2022 - 31.1.2022.

Energiavirasto katsoo, että Omavoima Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, mukaisesti ilmoittaessaan hinnanmuutoksista kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa.

Sovelletut säännökset

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Asianosainen saa hakea muutosta tähän päätökseen valittamalla markkinaoikeuteen noudattaen mitä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Tämä päätös ei sisällä tutkintapyynnön tekijän osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua ratkaisua, josta voisi valittaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Tätä päätöstä on sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2019) 38 §:n mukaisesti noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Tiedoksianto

Päätös annetaan asianosaiselle tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti postitse saantitodistusta vastaan.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa juristi Sari Broman (p. 029 5050 039, sari.broman@energiavirasto.fi).

Liite Valitusosoitus

Jakelu Omavoima Oy
Tutkintapyyntöjen tekijä

Tiedoksi Valkeakosken Energia Oy (sähköpostitse)
Rauman Energia Sähköverkko Oy (sähköpostitse)
Vakka-Suomen Voima Oy (sähköpostitse)
Leppäkosken Sähkö Oy (sähköpostitse)
Energiateollisuus ry (sähköpostitse)
Kilpailu- ja kuluttajavirasto (sähköpostitse)
Työ- ja elinkeinoministeriö/Energiaosasto (sähköpostitse)

Maksutta

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2440 euroa.

Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomiois-tuinmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.